buli är sannolikt det i norska och isländska källor tämligen vanligt förekommande mansnamnet *Bolli*, ursprungligen binamn med betydelsen 'noget rundt' (Torp). Ett annat tänkbart namn i detta fall vore *Bōli* med enstaka medeltida belägg. Någon direkt motsvarighet till inskriftens andra namn är svårt att finna, men det torde få tolkas som ett *Bolla* eller *Bōla*. Det förstnämnda är icke tidigare belagt, det andra är känt som binamn i ett enstaka norskt fall från 1300-talet. Betydelsen av binamnet skulle vara 'buckla, bula' (Lind).

Stenen kallas i bygden »Kungsstenen» eller »Bules sten». Ljungström (*Åhs och Wedens härader*, 1865) meddelar följande i orten gängse tradition: »Få runstenar inom landet torde blifva bättre vårdade än 'Kungssten', ty Härna byamän vilja veta, att denna stenens lutande bådar ofärd åt byn, hans fall förderf.» Den olycksbringande spådomen kan emellertid knappast sägas vara helt originell, snarare är den en sen och förenklad avläggare av spådomen om den s.k. »stenen i grönan dal», vilken har anor från 1500-talet och tidigast knutits till en sten i Gröndal mellan Viborg och Randers på Jylland, men i en något senare, svensk version till den berömda gränsstenen med samma namn i Skurdalen i Jämtland på gränsen till Norge. Jfr E. Festin i *Fornvårdaren* 1934, s. 183 f.

1936 noterades följande ortstradition om stenen: »Här vilar Bolle blå med sina söner två.» Det är samma vers, som beträffande Vg 168 redan 1792 meddelades P. Tham av jägmästare Tönne Oxehufvud och som E. Tuneld anför i *Geografi öfver Konungariket Sverige* (8. uppl., 1833), s. 172. Utan tvivel hör traditionen emellertid i främsta rummet samman med Vg 161, vare sig den är av tidigt eller sent datum. Förväxlingen beror sannolikt på de båda stenarnas gemensamma lokalbestämning till en »kungshög».

162. Möne sn, Rävicke, Bengtsgården.

Pl. 132.

Litteratur: Handlingar 1932–35, 1937 (fynd- och restaureringsrapporter) i ATA; Fornminnesinventering 1933 (ATA).

Runstenen står sedan år 1934 rest c:a 1 km. N om Möne kyrka, på södra sidan om landsvägen Möne–Blidsberg, ungefär mitt emellan de båda gårdsgrupperna i Rävicke by. Ristningen vetter mot NV.

Stenen påträffades i december 1932 liggande med ristningen nedåt i en brogjuta i den gamla landsvägen, som nu rätats och breddats. Fyndplatsen ligger ungefär 30 m. N om den nuvarande. Enligt uppgift i orten lär man redan vid ovannämnda brogjutas omläggning på 1870-talet ha iakttagit runstenen men låtit den ligga kvar.

Mörk gnejs, starkt flagrande. Höjd 1,7 m., bredd 0,90 m. Det ristade korset på stenens baksida har delvis flagrat bort. Eljest är ristningen ännu i stort sett välbevarad så när som på skadan i stenens vänstra kant. Inskriften börjar längst ned till vänster på stenen och följer vänstra slingan lodrätt uppåt. Framför inskriftens början, i samma slingas korta skänkel upp mot ormhuvudet står dess avslutning.

Inskrift:

· uebiurn · saţi · ᛁstin · þina · eftir · tuli · sunu · sin · tereke · haraþa kuþan

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Væbiorn satti sten þenna æftiʀ Toli, sun sinn, dræng harða goðan.

»Väbjörn satte denna sten efter Tole, sin son, en mycket dugande ung man.»

Till läsningen: 2 **e** är stungen. R. 10–12 ha förlorat övre delarna. Av 10 **t**(?) finns nedre delen av hst bevarad, spår av bistavar kunna dessutom skönjas; runan är troligen **t**. Av r. 11 och 12 återstå endast nedre delarna av hst. Båda runorna äro troligen **i**, åtskilda av en nu bortvittrad punkt. Av 14 **t** återstår hst och v. bst, av 15 **i** återstår nedre delen av hst. Av bst till 17 **þ** synes blott ett osäkert spår upptill. Partiet mellan huvudstavarna till 17 **þ** och 19 **n** är flagrat. Av r. 18 återstår övre delen av hst. På det flagrade partiet, där

hst synes ha gått, finns lågt en punkt, som möjligen stungit runan. 20 **a** har förlorat övre delen genom flagring. 21–29 **eftir · tuli** äro säkra trots en avflagring mellan huvudstavarna till 25 **r** och 27 **u**. Övriga runor äro tydliga och säkra.

Som rent pleonastiskt torde man få uppfatta 33 **u** liksom 42 **e**, 38 **e** och 46 **a**. **istin** med beteckningen **is** för **s** är för västgötska runinskrifter enastående men har åtskilliga motsvarigheter på uppsvenska stenar (se U 144). **r**-runans användning i **eftir** är mindre vanlig. Det kan anmärkas, att samma är förhållandet med två av de uppländska inskrifterna, som begagna **is** för **s**, U 41, 42.

Væbiorn (*Vibiorn*) är ett vanligt namn i svenska runinskrifter. Grannskapet med Västnorden gör sig påmint i förledens **ue**. Om *Tolir*, som förekommer jämväl på Vg 35 och Vg 169, se Sö 293.

163. Rångedala sn, kyrkan. Nu i Borås museum.

Pl. 133.

Litteratur: Fornvännen 1906, s. 282.
Avbildning: Gipsavgjutning i SHM, inv.nr 13.001.

Runstenen förvaras nu i Borås museum, inv.nr 9.402. Den påträffades våren 1905 vid rivningen av stolparna till södra kyrkogårdsporten i Rångedala. Den har tidigare varit apterad till överliggare i ett litet romanskt fönster, varvid en del av runinskriften förstörts. Rångedala gamla kyrka revs vid mitten av 1800-talet.

Sandsten. Höjd 0,56 m., bredd 0,67 m. Runorna äro djupt och väl huggna.

Inskrift:

✠ hæra ⁝ guþ : biþ : iak : signa ✠ ... sigru - ... - þiær : uæra ✠ ...
5 10 15 20 25 30

Hærra Guð bið iak signa ... Sigrøð (*Sigrud*) (?) ... *vera* ...

»Herren Gud beder jag välsigna ... Sigröd (Sigrud) (?) ... vara ...»

Till läsningen: Jungner läser vid andra radens början, före 19 **s**, **ik:**. En sådan läsning är emellertid ytterligt osäker, då partiet nu är så hårt skadat, att man omöjligen kan reda eventuella huggningsspår till bestämda runtecken. Av r. 24 återstår endast övre delen av hst och början av en bst t.h. om hst strax nedanför toppen. Runan kan ha varit **þ**, bst dock något osäker. Lakunen mellan r. 24 och 25 synes ha givit plats för 5–6 runor. Före 26 **þ** finns övre delen av en hst. Nedre hälften av 26 **þ** är förlorad. 28 **æ** har upptill åt vänster en fördjupning, som en **t**-bst, som möjligen är huggen. Att döma av vissa huggna märken i den nedre brottytan till höger på stenen skulle inskriften ha omfattat åtminstone ytterligare en rad. Man ser här en ramlinje och därunder övre delen av en hst.

Jungner supplerar de förlorade partierna av inskriften och översätter: »Herren Gud beder jag välsigna mig [namnet utelämnat] och vara mig nådig.»

Inskriftens avfattning äger delvis motsvarighet på en gravhäll med runor från Öreryds sn i Småland (jfr S. Gardell, *Gravmonument från Sveriges medeltid* 1, 1937, rev. 1945, nr 666).

Ett mansnamn *Sigrøðr* finns på åtskilliga svenska runstenar, exempelvis Sö 101, 273, U 326, 335, 545; i medeltida urkunder är det icke ovanligt. Som kvinnonamn förekommer **sigruþ** (nom.) *Sigruð(r)* på två uppländska runstenar, nämligen U 532, 533. Vilket genus namnet har på Rångedalastenen kan av sammanhanget icke avgöras.